

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน ของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี ปีการศึกษา 2535 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการวิจัยเชิงปริมาณนั้น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ส่วนการวิจัยในเชิงคุณภาพ ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยโดยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี ปีการศึกษา 2535 ประกอบด้วยข้อมูล 3 ประเภท ได้แก่ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษา โดยมีแหล่งข้อมูลประกอบ คือ แหล่งข้อมูลจากสื่อมวลชน และแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประกอบการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากบุคคล 2 กลุ่มด้วยกันคือ

1.1. ศึกษาจากนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรีทั้งหมดจำนวน 3,298 คน ในทุกระดับชั้น คือ ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมปีที่ 6 มีอายุระหว่าง 12-18 ปี เพื่อทำการคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีการใช้สื่อมวลชนในปริมาณที่สูง (Heavy Users) นำมาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งผลการคัดเลือกปรากฏ

ว่ามาได้จำนวน 85 คน ดังมีรายละเอียดในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.2. ศึกษาจากนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรีจำนวน 85 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชน และนำมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. แหล่งข้อมูลจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากสื่อมวลชนที่ผู้ให้ข้อมูลมีความสนใจและเปิดรับโดยส่วนาหญ่ เป็นข้อมูลที่ปรากฏในช่วงที่ทำการวิจัย คือ ระหว่าง เดือน พฤศจิกายน 2535 - เดือน กุมภาพันธ์ 2536 เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ความต้องการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากสื่อมวลชนต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1. ชมรายการโทรทัศน์ที่ผู้ให้ข้อมูลสนใจชมดังต่อไปนี้

รายการละครโทรทัศน์ เรื่อง "ดอกกระถินริมรั้ว" "น่านฝัน" "ทางรัดัง"
"เล่ห์สนัดาว" "ฝ้ายแกมแพร" "ชะชะ ชะชะ" "พ่อบ้านเมียเพลอ" "วิก 07"
"พรพรหมอลเวง" "เจ้าจอม" "ละครเร่" ฯลฯ

รายการวาไรตี้ อาทิ รายการ "4 หุ่สมแควร์" รายการ "ทไวไลท์โชว์"
รายการ "4+1 ถึงจะเท่" "จันทร์กระพริบ" "ขอเวลานอก" "ที่นี่กรุงเทพฯ" ฯลฯ

รายการเกมส์โชว์ อาทิ รายการ "มาตามนัด" รายการ "เวทีทอง"
รายการ "ชิงร้อยชิงล้าน" รายการ "จุดเดือด" รายการ "น่ารักน่าคู่" ฯลฯ

รายการเพลง อาทิ รายการ "รถดนตรี" รายการ "7 สีคอนเสิร์ต"

รายการ "คอนเสิร์ต 9 อ.ส.ม.ท." รายการ "คอนเสิร์ตลิ้มโลก" รายการ "คอนเสิร์ต เลข 3" ฯลฯ

รายการการ์ตูน เช่น การ์ตูนชุดต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 การ์ตูนเรื่อง "ดาร์กอนบอล" การ์ตูน เรื่อง "โคเรมอน" และ การ์ตูนหลังข่าว ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 และ ช่อง 7 ฯลฯ

รายการภาพยนตร์ อาทิ รายการ "บ๊ิกชีนี่มา" รายการยอดเยี่ยม อาทิ เรื่อง "ไฮดรา อสูรกายล้านปี" "โรคทะเลแดด" "เจ้าหญิงมงกุฎทอง" และ "คุณครูจอมพี้ยน" ฯลฯ

รายการข่าว อาทิ ข่าวภาคค่ำ ข่าวสั้นที่คั่นระหว่างรายการ ข่าวที่ชมมีทั้งข่าวในพระราชสำนัก ข่าวการเมืองภายในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวบันเทิง ข่าวพยากรณ์อากาศ ในช่วงทำการวิจัย

รายการสารคดี อาทิ รายการสารคดี "โลกสลัปสี" รายการสารคดี "ส่องโลก" รายการสารคดี "เจาะโลกมหัศจรรย์" รายการสารคดี "ร้อยเผ่าพันธุ์ มังกร" รายการสารคดี "โลกน่ารัก" รายการสารคดี "กระจกหกด้าน" และรายการสารคดี "ทุ่งแสงตะวัน" ฯลฯ

รายการเพื่อสตรี อาทิ รายการ "ผู้หญิงวันนี้" รายการ "ผู้หญิงวันนี้ เตล็ดแม็กกาซีน" รายการ "เสน่ห์แม่บ้าน" รายการ " जानเต็ด " ฯลฯ

รายการเพื่อการศึกษา อาทิ รายการสอนภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช รายการตอบปัญหาภาษาอังกฤษของบริษัทเชลล์ รายการ "180 ไอคิว" รายการ "การบินไทยไขจักรวาล" และ "รายการเสาร์สรอมสร" ฯลฯ

รายการตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ อาทิ รายการ "หมอบระจําบ้าน"
รายการ "ปัญหาชีวิตและสุขภาพ"

และอื่น ๆ ที่นักเรียนส่วนใหญ่น่าจะชม

2.2. ฟังรายการวิทยุที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสนาจ อาทิ รายการ "เรดิโอร
หวัด" "สไมล์ เรดิโอ" "ฮอทเวฟ" "กรีนเวฟ" และ "แบ็งค็อกนาว" เป็นต้น

2.3. อ่านหนังสือการ์ตูนที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสนาจ เช่น การ์ตูน เรื่อง
"รถเรมอน" "คาร์กอนบอล" "คาสาบพารรห์" "เพราะหัวใจเพรียกหา" เป็นต้น

2.4. ฟังเทปเพลงที่ผู้ให้ข้อมูลสนาจ อาทิ เทปชุด "เอ้อเฮอ"ของมอส
ปฎิภาณ บัฏวีگانต์ เทปชุด"ร็อกกระทบไม้" ของ ธเนศ วรากุลนุเคราะห์ เทป
ชุด"กอดฉัน" ของเสาวลักษณ์ ลีละบุตร เทปชุด "แต่งได้...ถ้าไม่เคียด"ของ"วงทู"
เทปชุด "ยินดีต้อนรับ" ของ ดีก ซิโร่ เป็นต้น

2.5. อ่านนิตยสารที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสนาจ เช่น นิตยสาร "เชอกับฉัน"
"เดอะบอย" "วัยหวาน" "วัยน่ารัก" "แพรวสุดสัปดาห์" "ขวัญเรือน" "หญิงไทย"
"กุลสตรี" "สกุลไทย" "ดิฉัน" "แพรว" "แก้ว" "ผู้หญิง" "แม่ครัว" เป็นต้น

2.6. อ่านนวนิยายที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสนาจเช่น นวนิยายขนาดพ็อกเก็ตบุ๊ก
เรื่องเกี่ยวกับความรัก ที่มีผู้แต่งชื่อ "นภลัย ใฝ่สีทอง" "บัวหลวง" "บัวแดง"
"บัวริน" เป็นต้น

2.7. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเกมส์ต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสนาจ อาทิ
เกมตักถรรรมดา เกมสับอย วิดีโอเกมส์ และ เกมส์คอมพิวเตอร์ที่ห่างจาหน้า
เครื่องเล่นเกมส์

2.8. อ่านหนังสือพิมพ์ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสนใจ เช่น ข่าวหน้าแรก ข่าวบันเทิง ละครโทรทัศน์ ข่าวกีฬา เป็นต้น หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ในระยะเวลาทางการศึกษา

2.9. ชมวิดีโอที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสนใจ อาทิ ภาพยนตร์ เรื่อง "รอดเดี่ยวผู้น่ารัก" ตลกคณะ "เทพ ฤทธิ์งาม" การ์ตูน เรื่อง "รอดเรมอน" สารคดีความรู้ ชุดการสอนภาษาอังกฤษ และเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ

2.10. ไปชมภาพยนตร์ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสนใจ อาทิ ภาพยนตร์ไทยประเภทวัยรุ่น เรื่อง "เร็วกว่าใจ โกลเกินฝัน" และ "บุญชู 7" และ ภาพยนตร์ฝรั่งเรื่อง "The Body Guard"

3. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแหล่งเอกสาร 2 แหล่ง เพื่อนำมาประกอบการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

3.1. ข้อมูลสถิติการเปิดรับสื่อมวลชนจาก บริษัท ดีมาร์ ประจำเดือน พฤษภาคม 2535

3.2. ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนชื่อสิ่งพิมพ์ที่จดทะเบียนแล้วจาก แผนกสื่อสิ่งพิมพ์ กองตำรวจสันติบาล 2 กรมตำรวจ พ.ศ. 2535

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กระทำตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี 2 กลุ่มดังนี้

1.1. ผู้วิจัยให้นักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนทพบุรีทั้งหมด จำนวน 3,298 คน กรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับ"ปริมาณการใช้สื่อมวลชน" ในการรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้น ช่วยรวบรวมไว้เพื่อความรวดเร็ว เมื่อได้รวบรวมคำตอบจากแบบสอบถามแล้วได้นำมาพิจารณาผลดังนี้

1.1.1. คัดเลือกเฉพาะผู้ใช้สื่อมวลชนในปริมาณที่สูง (Heavy Users) โดยใช้หลักเกณฑ์ 2 ประการ คือ

- คัดเลือกเฉพาะผู้ใช้สื่อมวลชนในปริมาณที่สูงที่สุด จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,298 คน และผู้ได้รับการคัดเลือกต้องอยู่ห่างจากค่าตัวกลางมาตรฐานที่มีค่าน้อยกว่า .05

- เป็นผู้ที่ใช้สื่อมวลชนใดสื่อมวลชนหนึ่งนานเวลาที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของบริษัท ดีมาร์ จำกัด ซึ่งมีสถิติการใช้สื่อโทรทัศน์ในระดับเกณฑ์เฉลี่ย 3 ชั่วโมงต่อวัน

ปรากฏผลดังนี้ คือ ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เหมาะสม จำนวน 85 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 จำนวน 18 คน นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 2 จำนวน 24 คน นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 จำนวน 25 คน นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 จำนวน 10 คน นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 จำนวน 4 คน นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 จำนวน 4 คน ดังตารางที่แสดงต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนทุกระดับชั้น จำนวนผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการคิดเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	คัดเลือกจำนวน	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของนักเรียนในแต่ละระดับ
ม.1	832	18	2.16 %
ม.2	770	24	3.11 %
ม.3	684	25	3.65 %
ม.4	394	10	2.53 %
ม.5	319	4	1.25 %
ม.6	299	4	1.33 %
รวม	3,298	85	2.57 %

จากตารางอธิบายได้ว่า นักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ในการศึกษา 2535 มีจำนวนทั้งหมด 3,298 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 จำนวน 832 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ 18 คน ซึ่งเป็นผู้ให้สื่อมวลชนจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 2.16 % เป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 2 จำนวน 770 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ 24 คน ซึ่งเป็นผู้ให้สื่อมวลชนจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 3.11 % เป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 จำนวน 684 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ 25 คน ซึ่งเป็นผู้ให้สื่อมวลชนจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 3.65 % เป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 จำนวน 394 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ 10 คน ซึ่งเป็นผู้ให้สื่อมวลชนจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 2.53 % เป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 จำนวน 319 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ 4 คน ซึ่งเป็นผู้ให้สื่อมวลชนจำนวนมากที่สุดคิดเป็น 1.25 % เป็นนักเรียนชั้นมัธยม

ปีที่ 6 จำนวน 299 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ 4 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลช
 วนปริมาณที่สูงคิดเป็น 1.33 % และผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ทั้งสิ้น 85 คน
 ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลชวนปริมาณที่สูงคิดเป็น 2.57 %

แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญชวนปริมาณที่สูงที่สุดได้แก่
 นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 รองลงมาได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 2 จำนวนผู้ให้ข้อมูล
 ที่สำคัญชวนปริมาณที่ต่ำที่สุดได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 และ 6 ตามลำดับ
 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 และ 4 นั้นมีการให้ข้อมูลชวนปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

1.1.2. คัดเลือกประเภทของสื่อมวลชนที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 85 คน
 มีการใช้งานปริมาณที่สูงที่สุดเรียงตามลำดับไปจนถึงต่ำที่สุด ปรากฏผลดังตารางที่
 แสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ประเภทของสื่อมวลชนที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้งานปริมาณที่สูงที่สุดเรียงตาม
ลำดับไปจนถึงต่ำที่สุด

ระดับ ชั้น	จำนวน นักเรียน	การให้ข้อมูลชวนระดับสูงที่สุด									
		ทีวี	วิทยุ	การ์ตูน	เทป	นิตยสาร	นิยาย	เกมส์	นสพ	วิดีโอ	ภาพ
ม.1	18	18	14	15	11	9	1	6	1	3	2
ม.2	24	23	21	19	15	14	4	4	3	2	2
ม.3	25	24	22	21	15	8	9	3	1	2	-
ม.4	11	9	11	7	11	3	2	1	1	1	1
ม.5	4	4	4	2	3	2	-	-	2	-	1
ม.6	4	3	3	1	2	3	1	2	2	-	1
รวม	85	81	75	65	57	39	17	16	10	8	7

จากตารางนี้อธิบายได้ว่า ผู้ที่ใช้สื่อมวลชนในปริมาณที่สูงซึ่งจะนำมาเป็น
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีจำนวนทั้งสิ้น 85 คน ในจำนวนนี้มีการใช้สื่อมวลชนในช่วงที่ทำการ
วิจัยในปริมาณที่สูงมากตามลำดับได้แก่ 1. โทรทัศน์ 2. วิทยุ 3. หนังสือการ์ตูน
4. เทปเพลง 5. นิตยสาร 6. นวนิยาย 7. เครื่องเล่นเกมส์
8. หนังสือพิมพ์ 9. วิดีโอ 10. ภาพยนตร์ โดยมีการใช้สื่อมวลชนในปริมาณที่
สูงดังนี้

1. ชมโทรทัศน์โดยเฉลี่ยมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน	81 คน
2. ฟังวิทยุโดยเฉลี่ยมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน	75 คน
3. อ่านหนังสือการ์ตูนโดยเฉลี่ยมากกว่า 5 เล่มต่อสัปดาห์	65 คน
4. ฟังเทปเพลงโดยเฉลี่ยมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน	57 คน
5. อ่านนิตยสารเป็นประจำมากกว่า 5 ฉบับขึ้นไป	39 คน
6. อ่านหนังสือนวนิยายมากกว่า 5 เล่มต่อเดือน	17 คน
7. เล่นเกมส์กตต่าง ๆ โดยเฉลี่ยมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน	16 คน
8. อ่านหนังสือพิมพ์โดยเฉลี่ยมากกว่า 2 1/2 ชั่วโมงต่อวัน	10 คน
9. ชมวิดีโอโดยเฉลี่ยมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน	8 คน
10. ชมภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์มากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน	7 คน

1.2. สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการได้รับประโยชน์และความพึงพอใจ
จากสื่อมวลชนมาแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 85 คน ที่
คัดเลือกไว้แล้วทำการสัมภาษณ์แบบจัดกลุ่ม (Focus Group) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลออกเป็น
เป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน จำนวน 17 กลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็น
ร่วมกันอย่างอิสระ และได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ผลจากการ
สัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทราบถึงพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนของนักเรียน
โรงเรียนสตรีรัตนบุรีผู้ให้สื่อมวลชนในปริมาณที่สูง รวมทั้งประโยชน์และความพึงพอ
ใจที่ได้รับจากสื่อมวลชนเหล่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมนำมาทำการวิเคราะห์ความ

ต้องการจำเป็นของ นักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรีในการเปิดรับสื่อมวลชนต่อไป

2. ข้อมูลจากสื่อมวลชนต่างๆ ผู้วิจัยได้ติดตามข้อมูลจากสื่อมวลชนที่ผู้ให้ข้อมูลมีการเปิดรับมากที่สุดในช่วงทศวรรษการวิจัย คือ ในระหว่าง เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 - เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 โดยศึกษาข้อมูลจากสื่อมวลชนดังนี้

2.1. ชมรายการโทรทัศน์ที่ผู้ให้ข้อมูลเปิดชมมากที่สุดดังนี้

รายการละครโทรทัศน์ ชมละคร เรื่อง "ดอกกระถินริมรั้ว" "นพิน" "ทางโค้ง" "พ่อบ้านเมียเผลอ" "วิก 07"

รายการวาไรตี้ ชมรายการ "4 ทุ่มสแควร์" รายการ "4+1 ถึงจะเท่า" รายการ "ทไวไลท์โชว์"

รายการเกมส์โชว์ ชมรายการ "มาตามนัด" รายการ "เวทีทอง" และ รายการ "ชิงร้อยชิงล้าน"

รายการเพลง ชม รายการ "โลกดนตรี" รายการ "7 สีคอนเสิร์ต" รายการ "คอนเสิร์ต 9 อ.ส.ม.ท." และ รายการ "คอนเสิร์ต เลข 3"

รายการการ์ตูน ชม การ์ตูนเรื่อง "รถเรมอน" "ตาร์กอนบอล" และ การ์ตูนหลังข่าวสองทุ่มทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 และ ช่อง 7

รายการภาพยนตร์ ชมภาพยนตร์ ชุด "บิกินีมา" และยอดภาพยนตร์

รายการข่าว ชม รายการข่าวภาคค่ำ ข่าวสั้นคั่นระหว่างรายการ ทั้ง ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ และ ข่าวบันเทิง

รายการสารคดี ชมรายการสารคดี "โลกสลัปส์" รายการสารคดี "ร้อยเผ่าพันธุ์มังกร" รายการสารคดี "โลกน่ารัก" รายการสารคดี "กระจกหกด้าน" และรายการ "รู้ไว้ได้ประโยชน์"

รายการเพื่อสตรี ชมรายการ "ผู้หญิงวันนี้ เคล็ดแม่กาจีน" รายการ "เสน่ห์แม่บ้าน" รายการ "งานเด็ด"

รายการเพื่อการศึกษา ชมรายการ สอนภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัย สุรจทัยธรรมาธิราช รายการตอบปัญหา "180 ไอคิว"

รายการตอบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ อาทิ รายการ "หมอประจำบ้าน" รายการ "ปัญหาชีวิตและสุขภาพ"

และอื่น ๆ ที่นักเรียนให้ความสนใจ

2.2. ฟังรายการวิทยุที่ผู้ให้ข้อมูลฟังมากที่สุด คือ รายการ "เรดิโอ ไรเวต" "สไมล์ เรดิโอ ทรี" "ฮอทเวฟ" "กรีนเวฟ" "แบงค็อกนาว"

2.3. อ่านหนังสือการ์ตูนที่ผู้ให้ข้อมูลอ่านมากที่สุด คือ เรื่อง "เจดเรมอน" "ตาร์กอนบอล" "คาสาบพารห์" "เพราะหัวใจเพรียกหา"

2.4. ฟังเทปเพลงที่ผู้ให้ข้อมูลฟังมากที่สุดคือ เทปเพลงชุด "เอ้อเฮอ" ของ มอส (ปฐิภาณ บัฏวีกันต์) ชุด "ร็อกกระทบบไม้" ของ ธเนศ วรากุลนุเคราะห์ ชุด "ขอภัยในความไม่สะดวก" ของ อนันต์ บุนนาค ชุด " देंงได้... ถ้าไม่เต็มยง" ของ "วงหู" ชุด "กอดัน" ของแอม (เสาวลักษณ์ ลีละบุตร)

2.5. อ่านนิตยสารที่ผู้ให้ข้อมูลชอบมากที่สุด คือ "เธอกับฉัน" "เดอะบอย"

"ดารารายานตร์" "ภาพยนตร์บันเทิง" "ขวัญเรือน" "ดิฉัน"

2.6. อ่านนวนิยายที่นักเรียนชอบอ่านมากที่สุด คือ นวนิยายของผู้แต่งชื่อ "นภลัย ไร่สีทอง" "บัวหลวง" "บัวแดง" "บัวริน"

2.7. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเกมส์ต่าง ๆ ที่นักเรียนชอบเล่นมากที่สุด อาทิ เกมส์กด วิดีโอเกมส์

2.8. อ่านหนังสือพิมพ์ ข่าวหน้าแรก หน้าบันเทิง หน้านวนิยายตัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ และข่าวการศึกษา จากหนังสือพิมพ์ "ไทยรัฐ" และ "เดลินิวส์" ในช่วงทศวรรษวิจัย

2.9. ชมวิดีโอที่นักเรียนเปิดรับชม อาทิ ภาพยนตร์ฝรั่งเรื่อง "รักคนเดียว ผู้นำรัก" "ตลกคณะ เทพ พรุ่งนี้" สารคดีชุด "ร้อยเผ่าพันธุ์มังกร" และ วิดีโอชุด การสอนภาษาอังกฤษ

2.10. ชมภาพยนตร์ที่นักเรียนชอบมาก เรื่อง "เร็วกว่าใจ กลืนกินฝัน" "บุญชู 7" และ "The Body Guard"

3. ข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่นำมาจากหน่วยงาน 2 แห่งดังนี้

3.1. ข้อมูลจาก บริษัท ดีมาร์ ประจำเดือน พฤษภาคม 2535

3.2. ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนชื่อเสียงที่จดทะเบียนแล้วจากแผนกชื่อเสียง กองตำรวจสันติบาล 2 กรมตำรวจ พ.ศ. 2535

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี ปีการศึกษา 2535 เป็นการศึกษาที่เน้นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นหลัก โดยรวบรวมข้อมูลนำไปอธิบายและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีในการเปิดรับสื่อมวลชนที่ตนเองชอบและสนใจ โดยวิเคราะห์จากการเปิดรับ "ประเภทของเนื้อหา" เรียงตามลำดับการเปิดรับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังจะกล่าวในหัวข้อที่จะวิเคราะห์ต่อไป

2. เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการจำเป็นอันเป็นแรงจูงใจทําให้นักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีเปิดรับสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อประโยชน์และความพึงพอใจของตน โดยยึดแนววิเคราะห์ของนักการศึกษาทางนิเทศศาสตร์ ชื่อแคทซ์ (Katz) ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในเรื่องเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นอันเป็นแรงจูงใจทําให้นักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรีมีการเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจของตนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Analysis) ตามวิธีการของแคทซ์ (Katz, 1973) ซึ่งแยกความต้องการออกตามลักษณะ 4 ประการดังนี้

ประการที่ 1 Cognitive Need หมายถึง ความต้องการที่จะได้รับข่าวสารความรู้ ความเข้าใจในบุคคลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

ประการที่ 2 Affective Need หมายถึง ความต้องการได้รับความ
 เพลิดเพลินหรือประสบการณ์ทางอารมณ์ อันได้แก่ ความบันเทิงต่าง ๆ

ประการที่ 3 Integretive Need หมายถึง ความต้องการที่จะได้รับความ
 เชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับอันสังคม

ประการที่ 4 Escape Need หมายถึง ความต้องการการหลีกเลี่ยงจาก
 สภาพความเป็นจริงไปชั่วขณะ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี จำนวน
 25 คน เกี่ยวกับประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อมวลชนทั้ง 10 ประเภทมา
 จัดลงในประเภทความต้องการที่แบ่งตามลักษณะของ Katz ได้ดังนี้

ในการวิเคราะห์ความต้องการ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
 ตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow) และแนวคิดเกี่ยวกับความสนใจของวัยรุ่นของ
 เฮอร์ลิค (Hurlock) ไปประกอบการวิเคราะห์ด้วย ดังมีกรอบใหญ่ ๆ ดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นพื้นฐานตามทฤษฎีลำดับขั้นความ
 ต้องการของมาสโลว์ (Maslow) แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้นดังนี้

1. Physiological Need คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย อัน
 เป็นความต้องการเบื้องต้นของมนุษย์ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น ต้องการอากาศ
 หายใจ อาหาร น้ำ เสื้อผ้า และ ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. Safety Need คือ ความต้องการความมั่นคง ความปลอดภัย คือ
 ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงและปลอดภัย

3. Love and Belonging Need คือ ความต้องการความรักและ
 การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หมายถึง ความอยากมีเพื่อน อยากมีความรัก ต้องการให้

ความรักและได้รับความรักจากผู้อื่น

4. Esteem Need คือ ความต้องการมีเกียรติและศักดิ์ศรี หมายถึง ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลอื่น ต้องการเกียรติยศชื่อเสียง หรือมีความภาคภูมิใจเมื่อประสบความสำเร็จ

5. Self-Actualization Need คือ ความต้องการพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ที่สุด คือ ต้องการความรู้ความเข้าใจใหม่ๆ ความซาบซึ้งในสุนทรียะ

แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจของวัยรุ่นของ เฮอร์ล็อก (Hurlock) ได้จัดแบ่งความสนใจของวัยรุ่นออกเป็น 3 ประการดังนี้

1. Social Interests คือ ความสนใจทางสังคม วัยรุ่นจะเริ่มเข้าสังคมทั้งในกลุ่มเพื่อนสนิทและสังคมกลุ่มใหญ่ ในการเข้าสังคมวัยรุ่นสตรีมักจะสนทนากันเรื่องตลกขบขัน หนังสือ ภาพยนตร์ กีฬา การมีนัดกับเพศตรงข้าม และเรื่องของครู-อาจารย์ในโรงเรียน

2. Personal Interests คือ ความสนใจต่อตนเองในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1. ความสนใจเรื่องการแต่งกาย
- 2.2. ความสนใจในเรื่องสุขภาพ
- 2.3. ความสนใจในเรื่องเพศ
- 2.4. ความสนใจที่จะแสวงหาความเป็นอิสระ
- 2.5. ความสนใจในอาชีพ
- 2.6. ความสนใจในการเรียน
- 2.7. ความสนใจในศาสนา

3. Recreational Interests คือ ความสนใจในการพักผ่อน
หย่อนใจ ได้แก่

- 3.1. ความสนใจในเกมส่และกีฬา
- 3.2. ความสนใจในการอ่านหนังสือ
- 3.3. ความสนใจในการดูภาพยนตร์
- 3.4. ความสนใจในการฟังวิทยุและโทรทัศน์

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้นำเอาแนวคิดตามรูปแบบจำลองเรื่อง การไร้
ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของ Rosengren มาเป็นแบบในการ
วิเคราะห์ความต้องการเพื่อให้เห็นองค์ประกอบอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อการเปิดรับ
สื่อมวลชนของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรีได้ชัดเจนขึ้น โดยมีรูปแบบดังนี้

จากกรอบนี้อธิบายได้ว่า มนุษย์มีความต้องการจำเป็นพื้นฐานเกิดขึ้นโดย
สัมพันธ์กับลักษณะ 3 ประการอันเป็นเหตุและเป็นผลต่อกัน คือ ลักษณะเฉพาะของ
แต่ละบุคคล ลักษณะของสังคมแวดล้อมของบุคคลนั้น และลักษณะของโครงสร้างของ
สื่อมวลชน ความต้องการที่เกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดปัญหา และสถานการณ์อันเป็นที่ยอม
รับและมนุษย์ย่อมมีความต้องการจะแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นเสมือนแรงจูงใจที่
ทวงให้มนุษย์หาทางแก้ปัญหานั้น โดยอาจจะทำให้เกิดพฤติกรรม 2 ประเภท คือ
พฤติกรรมทางสื่อมวลชน หมายถึง การเปิดรับสื่อมวลชนของบุคคลนั้นหรือพฤติกรรม
อื่นในด้านอื่นซึ่งผลที่ตามมาอาจทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยยึดการแบ่งลักษณะตาม
ความต้องการของแคทซ์ (Katz) และ กรอบแนวคิดเรื่องการใช้ประโยชน์ และความ
พึงพอใจจากสื่อมวลชนของโรเซ็นเกรน (Rosengren) เป็นหลัก ส่วนความต้องการ
จำเป็นพื้นฐานของมาสโลว์ (Maslow) และแนวคิดเกี่ยวกับความสนใจของไวรูนของ
เฮอร์ล็อก (Hurlock) จะวิเคราะห์ประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

วิธีการนำเสนอ

การนำเสนอข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเสนอในลักษณะการพรรณนาความ ซึ่งจะเลือกเสนอเฉพาะข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เป็นสาระ และเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ข้อมูลที่ได้คัดเลือกแล้วจะนำมาจัดกลุ่มแยกประเภทเพื่ออธิบายตามประเด็นของวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะอธิบายพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรีโดยอธิบายถึง วัน เวลา สถานที่ในการเปิดรับสื่อมวลชน และเปิดรับกับใครตลอดจนถึงอธิบายการเปิดรับ โดยแบ่งตามประเภทของ "เนื้อหา" ซึ่งยึดหลักจากการแบ่งตามหน้าที่ของสื่อมวลชน (Function of Mass Media) แบ่งเนื้อหาได้เป็น 4 ประเภท อธิบายเรียงตามลำดับประเภทของ "เนื้อหา" และ "สื่อมวลชน" ที่ผู้ให้ข้อมูลเปิดรับมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด

2. บทที่ 5 จะเป็นการนำเสนอข้อมูลจากบทที่ 4 มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการเปิดรับสื่อมวลชนของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี โดยนำเสนอด้วยการอธิบายตามการแบ่งความต้องการ 4 ประการของแคทซ์ (Katz) เพื่อทราบว่านักเรียนเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการข้อใดมากที่สุด และ เรียงตามลำดับ

3. ในบทที่ 6 เป็นการนำเสนอข้อมูลทั้งหมดที่ได้ศึกษามาอธิบายโดยสรุปถึงผลของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่านักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรีที่มีการใช้สื่อมวลชนในปริมาณที่สูง มีการเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการอย่างไร และสนองความต้องการด้านใดมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด เพื่อให้เข้าใจอย่างชัดเจน โดยการสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

สำหรับข้อมูลประกอบการวิจัย พร้อมทั้งตัวอย่างแบบสอบถามจะนำเสนอในภาคผนวก ทั้งนี้ ผลการวิจัยทั้งหมดจะได้นำเสนอในบทต่อ ๆ ไป